

Програмування-1

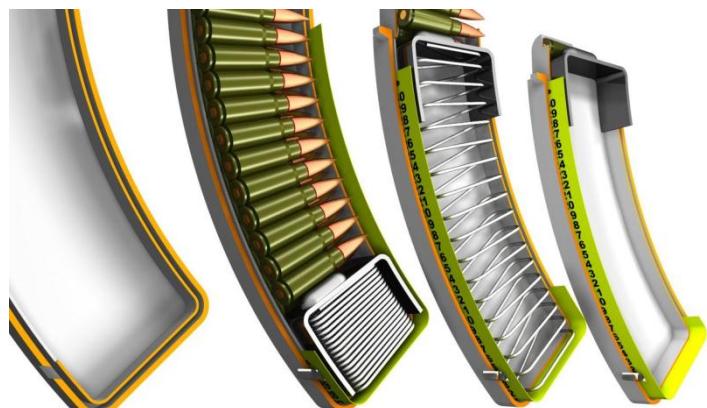
Лекція 4

Agenda

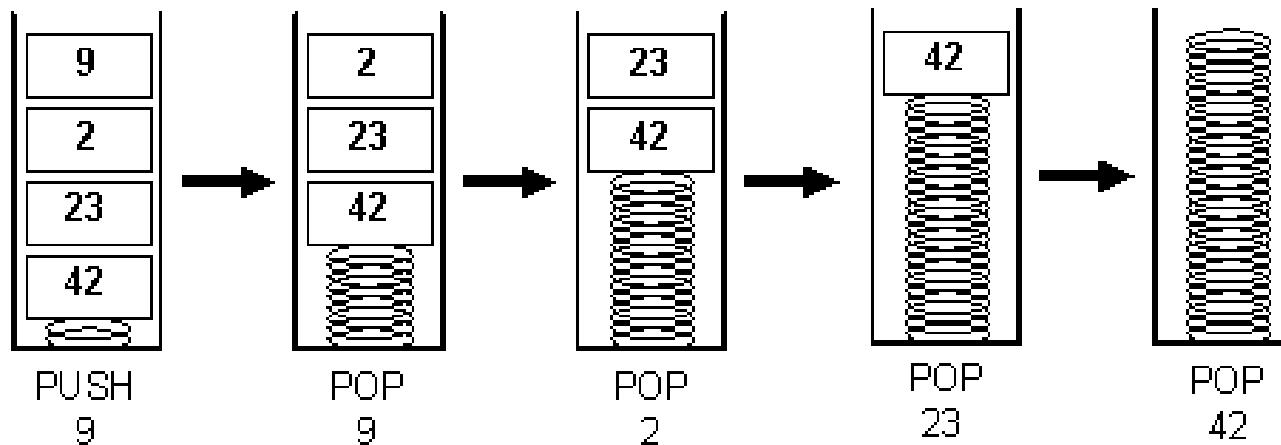
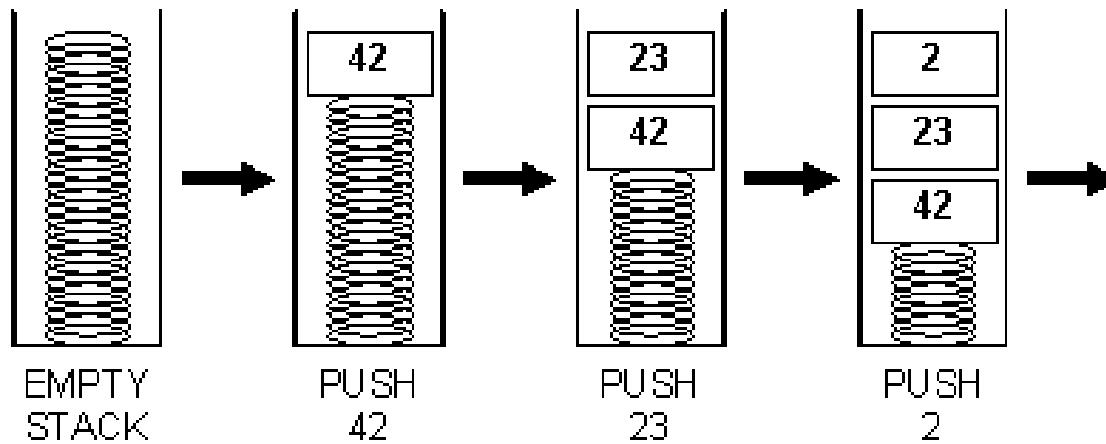
- Стек
- Передача параметрів та повернення значень
- Куча
- Посилання на об'єкти
- Масиви

Стек

- a.k.a **Stack**
- Структура даних, що працює за принципом **LIFO (Last In First Out)**
 - a.k.a. **FILO (First In Last Out)**
- Дві базові операції:
 - **PUSH**
 - **POP**

Як працює стек

Як насправді працює стек

PUSH value

$SP = SP - 1$

$Mem[SP] = \text{value}$

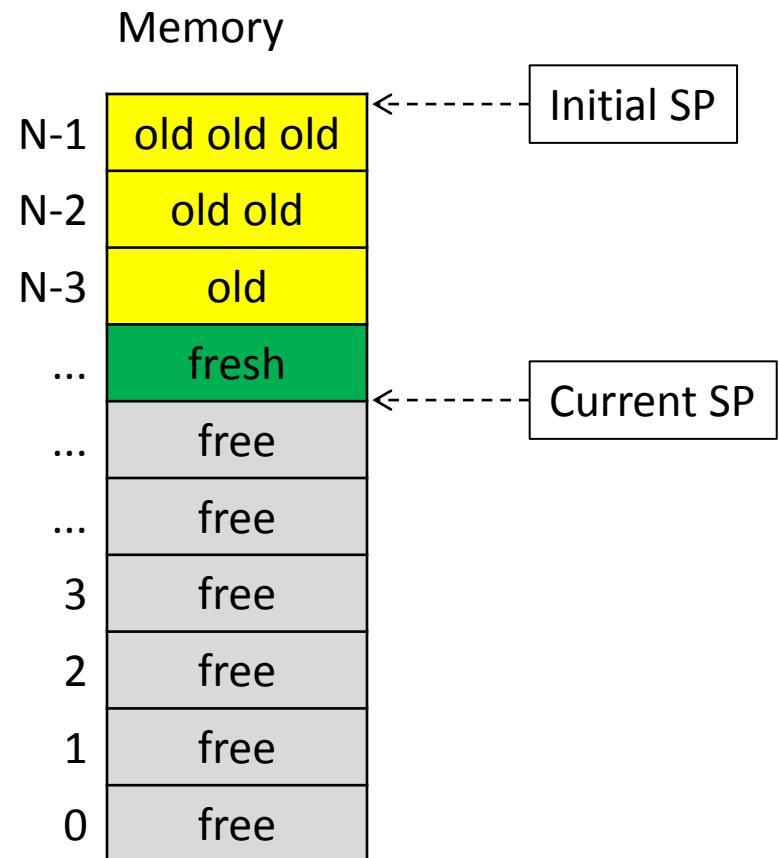
POP

$\text{value} = Mem[SP]$

$SP = SP + 1$

return value

* SP – Stack Pointer

Для чого потрібен стек?

- Передача параметрів у метод
- Запис адреси повернення з метода
- Пам'ять під локальні змінні метода
 - В стеку можуть зберігатися лише примітиви та посилання на об'єкти
 - Об'єкти в стеку зберігатися не можуть
 - Об'єкти зберігаються у купі

Виклики методів

```
public static void main(String[] args) {
    int firstParam = 2;
    int dummyValue = 42;
    printSum(firstParam, 3);
    System.out.println("Done!");
}

public static void printSum(int a, int b) {
    int result = a + b;
    System.out.println(result);
}
```

Виклики методів

```
public static void main(String[] args) {  
    int firstParam = 2; <--  
    int dummyValue = 42; <--  
    printSum(firstParam, 3);  
    System.out.println("Done!");  
}
```

```
public static void printSum(int a, int b) {  
    int result = a + b;  
    System.out.println(result);  
}
```

args	
Адреса повернення з main()	
firstParam = 2	
dummyValue = 42	
2	
3	
Адреса повернення з printSum()	
result = 5	
5	?
Адреса повернення з println()	
...	
...	
...	

Параметри
Локальні змінні
Адреси повернення

Питання: що побачимо на екрані?

```
public static void main(String[] args) {
    int a = 42;
    System.out.println(a);
    tryToChange(a);
    System.out.println(a);
}

public static void tryToChange(int a) {
    System.out.println(a);
    a = 13;
    System.out.println(a);
}
```

Питання: що побачимо на екрані?

```
public static void main(String[] args) {  
    int a = 42;  
    System.out.println(a);  
    tryToChange(a);  
    System.out.println(a);  
}
```

```
public static void tryToChange(int a) {  
    System.out.println(a);  
    a = 13;  
    System.out.println(a);  
}
```

42
42
13
42

Hello, Stack Overflow 😊

The screenshot shows a Java code editor and a terminal window. The code editor displays a Java file named `JavaApplication2.java` with the following content:

```
17  public static void main(String[] args) {
18      stackOverflow(0);
19  }
20
21  public static void stackOverflow(int counter) {
22      counter++;
23      System.out.println("Hello, Stack " + counter);
24      stackOverflow(counter);
25  }
```

The terminal window below shows the output of the program execution. It prints three lines of "Hello, Stack" followed by a stack trace indicating a `StackOverflowError` at line 23 of `JavaApplication2.java`, which corresponds to the recursive call in the `stackOverflow` method.

```
javaapplication2.JavaApplication2 >
Вывод - JavaApplication2 (run) ✘
Hello, Stack 9048
Hello, Stack 9049
Hello, Stack 9050
Hello, Stack 9051Exception in thread "main" java.lang.StackOverflowError
    at sun.nio.cs.UTF_8$Encoder.encodeLoop(UTF_8.java:691)
    at java.nio.charset.CharsetEncoder.encode(CharsetEncoder.java:579)
    at sun.nio.cs.StreamEncoder.implWrite(StreamEncoder.java:271)
    at sun.nio.cs.StreamEncoder.write(StreamEncoder.java:125)
    at java.io.OutputStreamWriter.write(OutputStreamWriter.java:207)
    at java.io.BufferedWriter.flushBuffer(BufferedWriter.java:129)
    at java.io.PrintStream.write(PrintStream.java:526)
    at java.io.PrintStream.print(PrintStream.java:669)
    at java.io.PrintStream.println(PrintStream.java:806)
    at javaapplication2.JavaApplication2.stackOverflow(JavaApplication2.java:23)
    at javaapplication2.JavaApplication2.stackOverflow(JavaApplication2.java:24)
    at javaapplication2.JavaApplication2.stackOverflow(JavaApplication2.java:24)
```

Купа

- а.к.а. **Heap, Куча**
- **динамічно розподілювана пам'ять**
- у купі можна зберігати **лише об'єкти**
 - примітиви неможна зберігати у купі
 - але примітиви можна зберігати в середині об'єктів у купі ☺
- Виділяємо пам'ять та створюємо об'єкти за допомогою оператора **new**
- «В ручну» очищати пам'ять в Java не потрібно
 - цим автоматично займається **Garbage Collector**
 - якщо не тримати посилання на непотрібні об'єкти, то вони скоріше стануть доступними для знищення

Memory

- Stack + Heap

Масиви

- Масиви призначені для зберігання великої кількості однотипних даних
- В Java **масиви є об'єктами**
 - як усі об'єкти зберігаються у купі (**heap**)
 - **ім'я масиву = посилання на масив**
 - масиви мають поле **length** (read-only) та методи (від **Object**)
- Поле **length** - розмір масиву (**у елементах**)
- Нумерація комірок **zero-based !!!**
 - **перший** елемент знаходиться у комірці № **0**
 - **останній** елемент знаходиться у комірці № (**length-1**)
- В Java **неможливо вийти за граници масиву**
 - якщо спробувати, буде викинуто **IndexOutOfBoundsException**
- **Розмір масиву змінити неможна**
 - але можна створити новий масив іншого розміру, скопіювати в нього дані і використовувати посилання на нього замість посилання на старий масив

Масиви – Декларування масивів

- Кращій варіант:

```
тип [] назва;
```

- Компілюється, але так робити не треба:

```
тип []назва; // те ж саме
```

```
тип назва[]; // майже те ж саме
```

- Приклад:

```
int []a, b; // 2 масиви: a та b
```

```
int c[], d; // масив c та змінна d
```

```
int[] e, f; // 2 масиви (пробіли впливають лише на читабельність)
```

```
String[] s; // для посилань на об'єкти масиви декларуються так само
```

Масиви – Створення

- Створення пустого масиву:

```
int[] a;  
a = new int[10];
```


Обов'язково вказується розмір масиву

```
int[] b = new int[10];
```


Заповнюється значеннями за замовчуванням:
0 – для чисел
`false` – для `boolean`
`null` – для посилань на об'єкти

- Створення + ініціалізація

```
int[] a = {1,2,3,4,5};
```


Розмір масиву не вказується
(підраховується компілятором)

```
int[] b = new int[] {2, 4, 6};
```

Багатомірні масиви

- В Java багатомірний масив = масив посилань на інші масиви

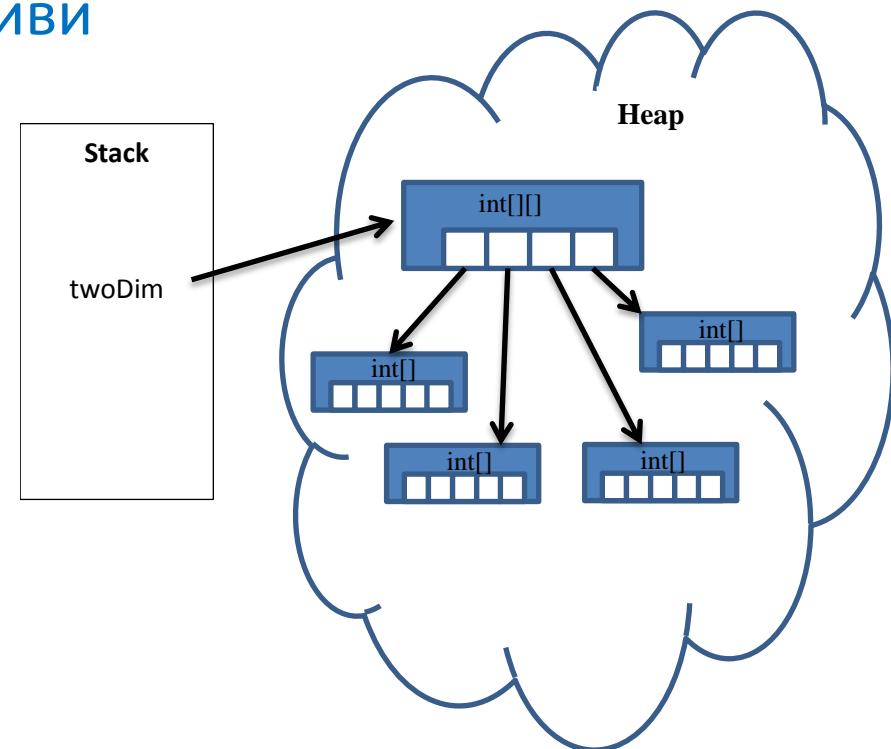
```
int[][] twoDim = new int[4][];
twoDim[0] = new int[5];
twoDim[1] = new int[5];
twoDim[2] = new int[5];
twoDim[3] = new int[5];
```


Можна створювати непрямоугутні матриці

- Для прямокутних масивів можна простіше:

```
int[][] twoDim = new int[4][5];
```


Масиви – Зміна розміру

- Розмір масиву змінити **неможна**
- **Можна створити новий** масив, скопіювати в нього елементи та почати **використовувати посилання** на нього замість старого посилання

```
int[] elements = { 1, 2, 3, 4, 5 }; // масив на 5 елементів
```

```
int[] tmp = new int[10];
System.arraycopy(elements, 0, tmp, 0, elements.length);
elements = tmp;
```

```
for (int e : elements) {
    System.out.println(e);
}
```


for-each цикл

Питання?